

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Onderzoek Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem
Zuid-Limburg
BEHANDELD DOOR
GEH (Guido) Houben

DATUM
8 juli 2022
Verz. 11 juli 2022
TELEFOONNUMMER
043 350 4416

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2022.13531

E-MAILADRES
Guido.Houben@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Het college van Burgemeester en Wethouders heeft op 21 juni 2022 ingestemd met een bijdrage aan het onderzoek naar het Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem (BRE) Zuid-Limburg. De Raad zal middels een enquête betrokken worden bij dit onderzoek. In de bijlage treft u een leaflet aan waarin u nader wordt geïnformeerd over wat een Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem is en het onderzoek.

Dit onderzoek is met name gericht op de vraag hoe er in Zuid-Limburg beter kan worden samengewerkt en er betere resultaten kunnen worden bereikt. Inmiddels zijn er in het land 5 onderzoeken naar samenwerkingsverbanden in regio's gedaan en lopen er nog twee. Opvallend is dat uit een algemeen onderzoek naar BRE's in Nederland al is gebleken dat Zuid-Limburg één van de meest intensieve bestuurlijke netwerken van Nederland heeft. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Berenschot en de Rijks Universiteit Groningen (RUG).

Met de resultaten van het onderzoek heeft men in Zuid-Limburg handvaten om stappen te zetten in de eventuele doorontwikkeling van de samenwerking en de versterking van de slag- en uitvoeringskracht. Het gaat dus meer om de 'hoe' (kom je tot een efficiënte en effectieve samenwerking) vraag dan de 'wat' vraag. Verder is met name de grensoverschrijdende dimensie een nadrukkelijk aspect van dit onderzoek.

Zowel de Provincie Limburg als het Ministerie van Binnenlandse zaken betalen mee aan dit onderzoek.

Kortom, op voorspraak van de burgemeesters van de Tripool gemeenten en het middengebied (vertegenwoordigd in het Katalysatorteam) is er draagvlak voor een dergelijk onderzoek bij de Zuid-Limburgse gemeenten, de provincie Limburg én het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. De uitkomsten van het onderzoek zullen concreet worden opgepakt en worden meegenomen in een propositie voor het nieuwe provinciale bestuur in 2023.

Hoogachtend,

J.M. Penn-te Strake
Burgemeester

Wat bepaalt het succes van een regio?

Onderzoek naar hoe Bestuurlijk Regionale Ecosystemen bijdragen aan publieke waarde

Het kabinet Rutte-III zette de schijnwerper op de regio. Het kabinet wilde niet inzetten op grootschalige structuurveranderingen in het binnenlands bestuur, maar legde stevig de nadruk op 'de regio' en 'regionale afspraken', op tal van beleidsterreinen. Dit past in een trend die al eerder is ingezet. Met de decentralisaties in het sociaal domein, maar ook met andere complexe maatschappelijke opgaven die hoog op de agenda staan. Denk aan de energietransitie, het stikstofdossier, de woningbouwopgave, de toekomst van de landbouw, klimaatadaptatie, mobiliteit en wateropgaven zoals verdroging en vernatting. Stuk voor stuk onderwerpen met zowel een ruimtelijke als een sociale dimensie, waarvan de oplossing in 'de regio' wordt gezocht.

Maar wat is 'de regio' eigenlijk? Welke resultaten behaalt de regio en hoe meten we die? Aan volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren de taak opgeven om, zonder helderheid over deze concepten, kaders en meetinstrumenten, het succes van hun regio te vergroten en te zorgen voor meer publieke waarde.

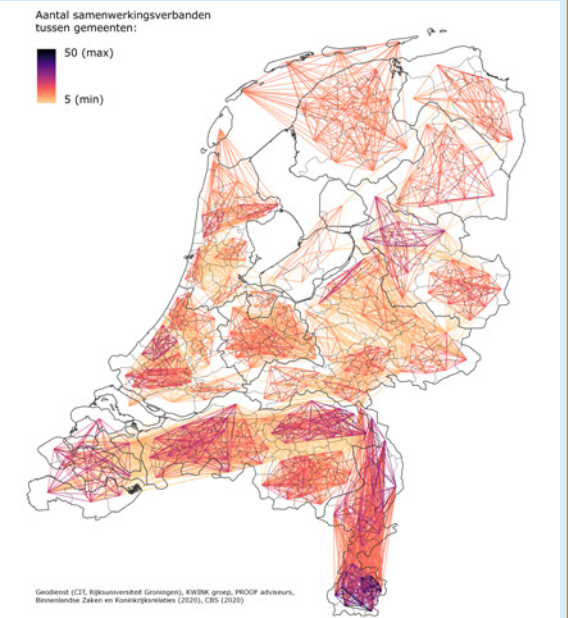
Om meer grip te krijgen op 'de regio' en de factoren die bijdragen aan het realiseren van publieke waarde in die regio,

doet de Rijksuniversiteit Groningen hier, in samenwerking met Berenschot, de komende 2,5 jaar onderzoek naar. We voeren in tien regio's veldonderzoek uit – waaronder in Zuid Limburg. Het samenspel tussen het Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem (BRE), het economische ecosysteem en het maatschappelijke ecosysteem staat hierbij centraal. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft zich financieel en inhoudelijk gecommitteerd aan het onderzoek.

Wat is een Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem?

De Nederlandse staatsinrichting lijkt op het eerste gezicht overzichtelijk: Rijk, provincies en gemeenten, elk met hun eigen taken en bevoegdheden. De praktijk is echter veel complexer. Naast de vier formele bestuurslagen wordt er veelvuldig samengewerkt in 'de regio'. Dit netwerk van bestuurlijke samenwerkingsverbanden in een regio noemen wij het Bestuurlijk Regionale Ecosysteem (BRE). Het aantal samenwerkingsverbanden verschilt per BRE (hoe donkerder de lijn in de figuur, hoe meer samenwerking tussen twee gemeenten). Ook de mate van congruentie in samenwerking binnen BRE's loopt sterk uiteen.

Vanuit de empirie beschouwen wij de schaal van Zuid-Limburg (dat wil zeggen de zestien gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal) als één BRE – zie de lijnen op figuur hiernaast. Dit is dan ook een logische en gewenste geografische scope voor het onderzoek.

Aantal samenwerkingsverbanden tussen gemeenten:
50 (max)
5 (min)

Gedownload: ICT, Rijksuniversiteit Groningen, KWIK group, PROOF advies, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2020), CBS (2020)

Uw regio, Zuid-Limburg, doet mee. Wat levert deelname op?

De decentrale overheden in Zuid-Limburg staan voor grote maatschappelijke opgaven: van het investeren in leefbaarheid tot klimaatadaptatie tot een sterke economie en werkgelegenheid. Met de complexiteit van de opgaven neemt het belang van samenwerking in de regio - tussen gemeenten, de provincie én met maatschappelijke en economische partners - bij de totstandkoming van publieke waarde toe. Met deelname aan het onderzoek krijgt u concrete aanbevelingen over hoe de samenwerking tussen het bestuurlijk, maatschappelijk en economisch ecosysteem in Zuid-Limburg zinvol versterkt kan worden.

U krijgt inzicht in:

- De samenhang tussen de systeemwereld (bestuurlijke samenwerking) en de leefwereld (de maatschappelijke en economische samenhang). Ook de samenhang met gebieden eromheen wordt meegenomen.
- De effectiviteit van de (bestuurlijke) samenwerking in Zuid-Limburg bij het oplossen van maatschappelijke opgaven. Welke publieke waarde wordt er in de regio gerealiseerd, vanuit het perspectief van brede welvaart én de eigen ambities van de regio?
- Waar en hoe het bestuurlijke, economische en maatschappelijke ecosysteem samenwerken aan die publieke waarde en welke mechanismen die samenwerking versterken of remmen.

Hoe gaan we te werk?

Over het onderzoek vindt doorlopend afstemming plaats met de betrokken gemeenten. Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van bestaande structuren. Zo vindt afstemming plaats met de volgende groepen:

- **Ambtelijk ondersteuningsteam (voorbereidingsgroep):** Hiermee worden lopende acties en het tussen- en eindproduct van het onderzoek besproken. Dit team is het eerste aanspreekpunt van de onderzoekers. De leden van het ambtelijk ondersteuningsteam zijn: Guido Houben - *Gemeente Maastricht*, Jos Kusters - *Gemeente Gulpen Wittem*, Pascale Janssen - *Gemeente Stein*, John Bertram - *Gemeente Vaals*, Marion Nieuwenhuizen en Leonne Delahaije - *Gemeente Sittard-Geleen*, Elsbeth Raedts - *Gemeente Heerlen*, Stephanie Eleveld en Ric Cimmermans - *Provincie Limburg* en Jan Rademaker - *Regio Parkstad Limburg*.
- **Bestuurlijke stuurgroep (katalysatorsteam):** Met een bestuurlijke stuurgroep worden het tussen- en eindproduct van het onderzoek besproken. In deze stuurgroep zitten afgevaardigden van deelnemende gemeenten, de provincie en de Euregio.
- **Kring gemeentesecretarissen:** Gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten worden via een bestaand secretarissenoverleg op de hoogte gehouden van het onderzoek door een lid van het ambtelijk ondersteuningsteam.

- **Team Berenschot:** Onder leiding van projectleider Peter Teunisse voert het onderzoeksteam, bestaande uit Sam Huberts en Sebastiaan Olislagers, de onderzoeksactiviteiten uit.

Wat vragen we van u?

Gedurende het onderzoek worden de gemeenten en de provincie op meerdere momenten betrokken.

Via het ambtelijk ondersteuningsteam zullen we mogelijk op de (ambtelijke) lijn komen voor het aanleveren van relevante informatie en data over samenwerking in de regio. Daarnaast vragen we een aantal bestuurders en ambtenaren om deel te nemen aan een interview (duur: 1-1,5 uur), mogelijk ontvangt u hier voor op korte termijn een uitnodiging. Onze gesprekspartners ontvangen vooraf een memo met bespreekpunten; verdere voorbereiding is niet nodig.

Onder volksvertegenwoordigers (Gemeenteraadsleden en Statenleden) zullen wij, via de griffies, een enquête verspreiden. U helpt het onderzoek enorm door deze in te vullen! De onderzoeksactiviteiten zullen in de komende periode plaatsvinden. Vanzelfsprekend ontvangt u de eindrapportage, die we in januari 2023 zullen opleveren.

Namens het ambtelijk ondersteuningsteam BRE Zuid-Limburg

Voor vragen kunt u contact opnemen met
Guido Houben (guido.houben@maastricht.nl) **namens de opdrachtgevende gemeenten**
of Sam Huberts (s.huberts@berenschot.nl) **namens het onderzoeksteam.**

provincie limburg

